

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

FJERDE RÆKKE NI OG TREDIVTE BIND

SYVENDE HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 39 7me LIVRAISON

HØSTENS UDFALD I DANMARK 1912

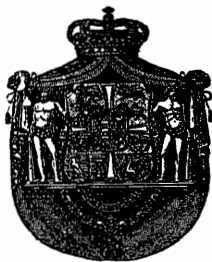
FORELØBIG REDEGØRELSE

CARACTÈRE DE LA RÉCOLTE EN DANEMARK 1912

UDGIVET AF STATENS STATISTISKE BUREAU

PUBLIÉ PAR LE BUREAU DE STATISTIQUE DE L'ÉTAT

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1912

Udgivet i November 1912

Som sædvanlig har Bureauet gennem Amterne indhentet Oplysninger om Aarets Høstudbytte, saaledes som dette frembyder sig for et foreløbigt Skøn. I de to første Afsnit af nærværende Redegørelse gives, paa samme Maade som for de foregaaende Aar, en paa Grundlag af Maanedsoversigterne fra Meteorologisk Institut samt Beretninger i landøkonomiske Fagskrifter udarbejdet Fremstilling af Landbrugsaarets Vejrforhold og disses Indvirkning paa de forskellige Afgrøder. Selve Resultaterne af Amternes Indberetninger (af hvilke den sidste, fra Maribo Amt, først kom Bureauet i Hænde den 9. November) findes gengivne i Tabellen Side 22 med de dertil knyttede Bemærkninger (Afsnit 3)¹⁾.

1. Klimatiske Forhold.

Efteraaret forløb med meget mildt Vejrlig, idet Middeltemperaturen, maalt ved Landbohøjskolen, var $0,3^{\circ}$ ²⁾ over Normalen i

¹⁾ Materialet til den i nærværende Hæftes 3. Afsnit indeholdte foreløbige Karakteristik af Aarets Høst tilvejebringes ved Skemaer, der gennem Amterne bl. a. tilstilles de landøkonomiske Foreninger og et stort Antal Landbrugere i de forskellige Egne. Der spørges i disse Skemaer ikke om Høstafrødernes Foldudbytte, men for hver af Hovedafgrøderne meddeles ved Hjælp af Karakterbetegnelser et foreløbigt Skøn over Udbyttets Mængde og Godhed i den paagældende Egn. — I Modsætning hertil hviler Bureauets endelige Høstberetninger paa Opgivelser fra de kommunale Raad om det gennemsnitlige Foldudbytte i hvert enkelt Sogn. Medens de foreløbige Indberetninger om Høsten indsendes i Slutningen af Oktober, meddeles Opgivelserne om Foldudbyttet først i Begyndelsen af Januar Maaned, altsaa paa et Tidspunkt da der kan antages at foreligge saa omfattende Tærskningsresultater, at man med tilstrækkelig Sikkerhed kan lægge de kommunale Raads Opgivelser til Grund for Beregningerne af Mængdeudbyttet af de forskellige Afgrøder. Efter Afslutningen af disse Beregninger offentliggøres Hovedresultaterne i «Statistiske Efterretninger» (i første Uge af Marts), og en udførlig Beretning udsendes derefter i Regelen omkring 1. April.

²⁾ Samtlige Temperaturangivelser er i Grader Celsius.

Oktober, $1,3^{\circ}$ i November og $2,5^{\circ}$ i December; i Jylland var Forholdet omtrent det samme for November og December, maalt ved Tarm, medens Oktober var forholdsvis kølig med hyppig Nattefrost og med en Middeltemperatur, der laa $0,6^{\circ}$ under Normalen. De paagældende Stationers Middeltemperatur i Oktober—December er for Landbohøjskolen $8,1^{\circ}$, $3,8^{\circ}$ og $0,7^{\circ}$, og for Tarm $7,7^{\circ}$, $2,7^{\circ}$ og $0,7^{\circ}$. Det milde Vejr holdt sig Nytaar over indtil 4. Januar, da det pludselig slog om, saaledes at Middeltemperaturen for Januar laa $2,0^{\circ}$ under Normalen ved Landbohøjskolen (med en Middeltemperatur paa $\div 0,5^{\circ}$) og $3,1^{\circ}$ under Normalen ved Tarm (Middeltemperatur $\div 0,2^{\circ}$). I Februar vedvarede det kolde Vejr, Middeltemperaturen var begge de nævnte Steder $1,2^{\circ}$ under Normalen (henholdsvis $\div 0,4^{\circ}$ og $0,0^{\circ}$). De laveste Temperaturer faldt i Januar i Midtjylland med $\div 21^{\circ}$ (10 Januar) og i Februar i Ringstedegnen med $\div 25^{\circ}$ (4. Februar). Frostdagenes Antal var stort indtil ca. 15. Februar, hvorefter der indtraf mildere Vejr; dette holdt sig saa at sige uafbrudt Marts Maaned ud, saa at Middeltemperaturen i denne Maaned laa $2,6^{\circ}$ over Normalen ved Landbohøjskolen og $3,0^{\circ}$ ved Tarm (Normaltemperaturen er henholdsvis $1,1^{\circ}$ og $1,3^{\circ}$). Vinterhalvaaret havde væsentlig kun een Frostperiode, men denne var som nævnt langvarig og med betydelige Kuldegrader. Ligeledes var Snelægget langvarigt, idet det i Hovedsagen holdt sig fra 5. Januar til over Midten af Februar. — Nedbøren i Vinterhalvaaret var som Helhed betydelig, idet den i alle Egne overskred Normalen. I Landets sydøstligste Dele var dette dog kun Tilfældet i ringe Grad, saaledes paa Lolland-Falster og Bornholm, hvor Nedbøren nærmest var normal, medens der i Øernes øvrige Egne faldt mere Nedbør, indtil ca. 80 mm over Normalen (252 mm) i Københavns Amt. Paa Fyn blev Normalen (ca. 300 mm) overskredet med 70—80 mm, i Jylland med fra 104 mm (i Vejle Amt) indtil 180 mm i Ribe Amt (Normalen i Vejle og Ribe Amter er henholdsvis 315 mm og 334 mm).

I April var Middeltemperaturen i Fortsættelse af den milde Marts ogsaa over det sædvanlige, men dog oversteg den kun Normalen med ca. $0,5^{\circ}$. Temperaturen var imidlertid meget omskiftelig,

Middelvarmen i °C paa forskellige Stationer i Maj—August 1912
og efter 40 Aars Maalinger (1861—1900)

	Maj		Juni		Juli		August		Maj—August	
	1912	Normalen	1912	Normalen	1912	Normalen	1912	Normalen	1912	Normalen
Vestervig . . .	8,7	9,4	13,4	13,3	17,2	15,0	14,3	14,9	13,4	13,2
Herning	9,6	9,8	14,7	14,0	18,4	15,2	14,2	14,8	14,2	13,5
Ryslinge	9,3	10,0	14,2	14,1	17,8	15,7	14,0	15,2	13,8	13,8
Landbohøjsk. .	10,8	10,6	14,9	15,2	18,9	16,7	15,3	16,0	15,0	14,6
Abed	9,7	10,8	13,9	14,9	17,4	16,6	14,3	16,1	13,8	14,6
Hele Landet. .	9,7	10,2	14,1	14,5	18,0	16,0	14,6	15,6	14,1	14,1

snart indtil 6° over Normalen og snart lige saa meget derunder, ja med Kuldegrader indtil \div 9° i Midtjylland (13. April) og med hyppig Nattefrost i Maanedens sidste Dage.

Temperaturforholdene i Maj—August fremgaar af ovenstaaende Tabel. Det fremgaar heraf, at Middelvarmen for Perioden som Helhed svarede til Landets normale med 14,1°; men dette skyldes udelukkende Juli, hvis Temperatur laa indtil 3,2° over den normale (Herning) og 2,0° højere for hele Landet, medens de øvrige Maaneder havde Middeltemperaturer, der paa de fleste Stationer laa under Normalen; for hele Landet var disse Maaneder — Maj, Juni og August — fra 0,4° (Juni) til 1,0° (August) for kolde.

Nedbøren i Sommerhalvaaret var som Helhed meget rigelig. I April og Maj tilsammen afveg den imidlertid kun i enkelte Egne væsentlig fra Normalen; paa Øerne faldt der paa Lolland-Falster 91 mm mod Normalen 72 mm, og omtrent det samme gælder Fyn, medens Forholdet i de sjællandske Amter ikke afveg fra det sædvanlige; i Jylland fik samtlige Egne undtagen Randers Amt noget over det normale, men kun Thisted Amt afveg væsentlig fra det sædvanlige, nemlig med 27 mm over Normalen. Nedbørmængden i Juni—August ses af omstaaende Tabel.

Det fremgaar heraf, at Regnmængden for hele Landet under

Oversigt over Nedbøren i Millimeter i Juni, Juli og August.

Amter	1912				Juni—August tilsammen		
	Juni	Juli	August	Til- sam- men	1911	1910	1861—85
Københavns Amt.	50,6	61,3	132,8	244,7	160	185	185
Frederiksborg —	58,5	80,3	129,7	268,5	183	184	190
Holbæk —	64,6	106,6	103,4	274,6	174	192	168
Sorø —	48,8	98,1	104,3	250,9	157	215	175
Præstø —	47,5	56,5	134,5	238,8	130	244	181
Bornholms —	66,5	26,2	111,9	204,6	122	229	161
Maribo —	62,6	65,3	106,5	234,4	146	227	168
Svendborg —	62,1	70,9	96,5	229,5	154	263	200
Odense —	50,2	59,0	91,8	201,0	156	264	183
Vejle —	47,4	40,0	117,0	204,4	166	281	204
Aarhus —	57,6	52,6	124,4	234,6	144	261	200
Randers —	82,1	104,6	134,3	321,0	129	253	187
Aalborg —	97,8	84,7	153,4	335,9	163	279	184
Hjørring —	96,7	51,1	180,5	328,3	176	262	179
Thisted —	90,5	85,2	134,1	309,8	116	284	201
Viborg —	75,2	71,5	121,0	267,7	118	275	189
Ringkøbing —	70,7	62,8	110,3	243,8	128	283	203
Ribe —	52,8	50,0	99,6	202,4	157	268	210
Gennemsn. f. hele Landet	64	70	111	245	150	244	183
Hideldnedbør for hele Landet efter lagttagelserne 1861—85 . . .	47	66	70	183	—	—	—

eet var 62 mm større end Normalen, men Forskellen derfra var som sædvanlig højst ulige i Landets forskellige Egne. Paa Sjælland og Lolland-Falster faldt der fra ca. 60 mm til 107 mm over det normale med den største Nedbør i Holbæk Amt, paa Fyn derimod var Afvigelserne meget mindre, med fra 18 mm til 30 mm over Normalen i de to Amter. I Jyllands to sydligste Amter, Vejle og Ribe, afveg Forholdet ikke fra det sædvanlige, medens Normalen navnlig blev overskreden i Halvøens tre nordøstlige Amter, i stigende Grad fra Syd til Nord med 134 mm i Randers Amt og 149 mm i Hjørring Amt. I de enkelte Maaneder hver for sig var Nedbøren nok rigeligere end sædvanlig i de fleste af Landets Egne, men naar undtages Bornholm, hvor Nedbøren i Juli

var meget lille, var det dog særlig i August, at Nedbøren i alle Egne undtagen i Ribe Amt oversteg Normalen i betydelig Grad — for hele Landet i Gennemsnit med 41 mm.

I September var Temperaturen fortsat meget lav, saa at Maanedens Middeltemperatur laa ca. $2\frac{1}{2}^{\circ}$ under Normalen — den næst laveste siden 1861; i Jylland indtraf tilmed Nattefrost i Maanedens sidste Tidøgn. Ogsaa det regnfulde Vejr fortsatte sig ind i Maanedens første Tidøgn; men derefter faldt der kun ringe Nedbør, saa at Middeltallet var under Normalen.

2. Landbrugsforholdene i Almindelighed.

Høsten 1911 faldt ualmindelig tidligt for hele Landet, saaledes at selv de seneste Egne havde indhøstet til 1. September. Der blev derfor i alle Egne ualmindelig god Tid til Udførelsen af Efteraarsarbejderne. Trods dette blev Vintersæden ofte ikke lagt tidligt, da Jorden var stærkt udtørret og skorpet paa lerede Egne, hvorfor Spiringen ikke overalt faldt heldig ud; først hen i Oktober efter indtrædende mere fugtigt Vejr lød Beretningerne tilfredsstillende, særlig om Rugen, hvorom der sagdes, at den som oftest dækkede Jorden. Efterhaanden lød Beretningerne ogsaa gunstigere om Hveden, saa at man ved Aarsskiftet mente, at der ikke foreløbig var Grund til at nære Bekymring for disse Afgrøder. — Udlægsmarkerne var derimod mindre tilfredsstillende ved Landbrugsaarets Begyndelse, Planterne var tilsyneladende faa, og overalt svagt udviklede paa Grund af Sommerens ringe Nedbør; Forholdene bedredes dog en Del i det gode og milde Efteraar, saa at Beretningerne ved Aarsskiftet var ret fortrøstningsfulde.

Arbejdet med den ikke stærkt fyldende Røehøst trak forholdsvis længe ud, fordi mange udsatte Optagningen saa længe som muligt i Forventning om derved at erholde et større Udbytte, og ogsaa herfor var Vejrforholdene gunstige. — Om selve Jordbehandlingen til næste Aars Afgrøder kan det samme siges; alle Forhold begunstigede Arbejdernes Udførelse, og de blev afsluttet rettidigt.

Trods Vinterkuldens Strenghed lød Beretningerne tillidsfuldt, efter at der med det milde Vejr i Marts var begyndt at komme

Liv i Vegetationen, hvorfor ogsaa Beretningerne i Maanedens Slutning lød paa, at saavel Vintersæd som Græsmarker viste kendeligt Liv, var langt fremme og havde en usædvanlig god Farve; i sidstnævnte Henseende maa dog undtages en Del Hvedemarker, særlig hvor der anvendtes mindre modstandsdygtige Arter. Andre Steder var Hveden delvis bukket under for Kulden.

De gode Tegn paa tidligt begyndende Foraar og Forventningerne om en tidlig Lægning af Vaarsæden fik en brat Afslutning i April, som bragte betydelig Nattefrost, der vedvarede langt op paa Dagen. Herved blev det nødvendigt at standse Foraarsarbejderne, og det saa meget mere som der laa Sne — mange Steder i ikke ringe Mængde — lige til Midten af Maaneden. Først 17. —18. April meldte Foraarsvarmen sig og bragte stor Travlhed, saa at man paa Øerne fik afsluttet Foraarssaaningen ved Maanedens Udgang, hvad der dog er betydeligt senere end almindeligt; i Jylland var man som Regel ikke færdig med Saaningen før ca. 10 Dage senere. Med Arbejdets Udførelse var man overalt tilfreds, da Jorden faldt fortrinligt efter den haarde Vinterkulde.

Sæden havde imidlertid ikke gode Vækstbetingelser, dertil var Vejret vedblivende for koldt, hvorfor ogsaa Udviklingen foregik trægt. Beretningerne lød derfor en Del vekslende, men i Juni Maanedes Midte hed det dog om Vaarsæden, at den i sin Helhed, trods det kolde Vejr, lovede en god Høst paa alle nogenlunde rene Jorder, saa at man kun befrygtede, at den vilde blive lovlig svær og give for megen Lejesæd; men man saa ogsaa mange Afgrøder overskyggede af Agerkaal. I Midten af Juli udtales, at Vaarsæden saa godt som overalt var skreden igennem, og særlig Bygget stod med kraftige, veludviklede Aks; om Hveden hed det, at den havde taget sig forbausende godt op. Endvidere berettes om Høsten af Frø, at den var i fuld Gang og lovede et ganske godt Udbytte.

Beretningerne fra 31. Juli lød paa, at Høsten af Rug og 6-radet Byg paa lettere Jorder var paabegyndt, og 7. August hed det, at Høsten af disse Afgrøder var i fuld Gang. En Uge senere berettes det, at paa Øerne var alle Afgrøder modne og Mej-

ning i fuld Gang, men at Afhugningen var besværlig, da navnlig Bygget var gaaet stærkt i Leje, ligesom den betydelige Nedbør besværliggjorde Høstarbejdet paa alle Maader. Det regnfulde Vejr fortsatte sig fra Uge til Uge, saa at Beretningerne ved August Maanedes Slutning lød paa, at Afmejningen endnu ikke var afsluttet i middeltidlige Egne, og intet nævneværdigt var bragt i Hus. 18. September lød Beretningerne noget bedre, thi paa enkelte Dage var en Del bragt i Hus, dog ikke altid saa godt som ønskeligt. Den paafølgende Uge bragte endelig fortrinligt Høstvejr, og den sidst bjærgede Høst kom derfor absolut bedst i Hus. Landets seneste Egne havde ikke indhøstet før sidst i September, men altsaa ikke stort senere end de fremmeligste, naar de smaa Avlsbrug fraregnes.

Af Aarets Afgrøder har navnlig Rugen haft gode Førstebetingelser, hvor den var tidlig saaet, thi med det milde Efteraar var den fuldt modstandsdygtig over for den strenge Vinterkulde og det barske Vejr i Foraaret, hvilke Perioder overalt satte Hvedemarkerne tilbage og navnlig i Landets bedste Egne i ikke ringe Omfang blev ødelæggende for dem, hvorfor en Del Hvedearealer ogsaa maatte ompløjes. Rugens Blomstring faldt under ugunstige, urolige Vejrforhold. — Vaarsædens Saaning faldt meget sent, men nogenlunde samtidig i alle Egne; trods det kølige Vejr foregik Udviklingen efterhaanden tilfredsstillende men noget senere end normalt, og navnlig Bygmarkerne lovede ved Gennemskridningen en stor Afgrøde. Alle Kornafgrøder forringedes mere eller mindre under den langvarige og besværlige Høst.

Rodfrugternes Lægning foregik ligesom Vaarsædens senere end ønskeligt, men de spirede ensartet og hurtigt uden Angreb af Insekter; Udtynding og Radrensning foregik trægt, besværliggjort ved det regnfulde Vejr i Forsommeren. Udviklingen forløb, om end noget sent, dog tilfredsstillende og gav Løfte om en stor og til Dels meget stor Afgrøde.

Kløver- og Græsmerkernes Udvikling lod meget tilbage at ønske ved Efteraarets Begyndelse, og navnlig gælder dette det nyudlagte Kløverareal; Udviklingen bedredes dog en Del inden

Vinteren, men den langvarige, kolde Foraarsperiode virkede atter ugunstigt, saa at Høsten af Agerhø, der paabegyndtes sidst i Juni, som oftest ikke lovede nogen stor Afgrøde. Indhøstningen foregik let hen i Juli Maaned i varmt og solrigt Vejr. — Høsten af Enghø havde væsentlig bedre Forudbetingelser, og paa tidligt høstede Enge faldt Indbjærgningen ualmindelig heldigt. —

Græsmarkerne led, ligesom hele den øvrige Vegetation, meget under Foraarets Barskhed, hvorfor Kvægets Udbinding faldt sent, ligesom der var ringe Genvækst efter første Afgræsning; først hen i Juli led Beretningerne paa, at Græsningen var rigelig.

I Henhold til det foregaaende kan Høstaaret 1912 karakteriseres saaledes:

Et mildt Efteraar begunstigede den rettidige og gode Fuldførelse af Forarbejderne til det kommende Aars Høst, og Vintersæden naaede en ret kraftig Udvikling. Selve Vinteren var vel kortvarig, men den bragte en Tid stærk Kulde, som i Forbindelse med den gennemgaaende lave og hyppigt vekslende Foraarstemperatur bevirkede, at en Del Hvedemarker maatte ompløjes og gives anden Anvendelse. Det kolde og regnfulde Foraar forsinkede Saaingen af Vaarsæd og Rodfrugter og bevirkede, at Væksten af alle Afgrøder foregik langsomt; dog blev Planternes Udvikling efterhaanden gennemgaaende tilfredsstillende, undtagen for Kløver- og Græsmerkernes Vedkommende. Kornhøsten faldt noget sent, og da Vejret desuden var meget regnfuldt i Høstperioden, blev denne først afsluttet ved Udgangen af September Maaned. Rodfrugterne udviklede sig tilfredsstillende uden synderlige Angreb af Insekter.

3. Amternes Høstberetninger.

Om Høstaaret i Almindelighed og om de enkelte Afgrøder har Bureauet fra Amtene modtaget en Række Udtalelser, hvoraf man skal anføre følgende:

Københavns Amt. Alt i alt gav Aaret en Middelhøst for Kornsorternes Vedkommende; Kvantiteten var nærmest over Middel (navnlig Vaarsæden), hvorimod Kvalitet og Vægt snarest var under

Middel; dette sidste gælder særlig Rug og Havre, hvoraf den førstnævnte Kornsort gennemgaaende led under uheldige Vejrforhold — Regn og Blæst i Blomstringstiden — hvad der har forringet Foldudbyttet. Hveden var sine Steder slemt udtyndet fra Vinteren, saa at mange Marker maatte ompløjes i Foraaret, men iøvrigt raadede den gode Sommer i væsentlig Grad Bod herpaa, saaledes at Udbyttet dog er blevet jævnt godt. Paa Grund af den megen Nedbør i Høsten har denne overalt i Amtet været meget langvarig (6—8 Uger), besværlig og dyrere end i mange Aar, hvorhos det regnfulde, ustadige Vejr har forringet Udbyttets Kvalitet og hollandske Vægt. Megen Sæd er spiret og bjembragt i mindre god Tilstand, idet mange Landmænd af Frygt for det ustadige Vejr hjemkørte Sæden, inden den endnu var tjenlig; men det kølige Vejr har bevirket, at Skaden blev mindre end formodet. Dog klages fra saa godt som alle Egne over Spild af Kærne paa Marken. De Landmænd, der har anvendt bornholmske Stakke og ventet med Indkørselen til henimod Midten af September, da det gode Vejr begyndte, har ikke lidt noget nævneværdigt Tab ved Sædafgrødernes kvalitative Forringelse. Den lange Regnperiode med køligt Vejr har derimod forringet Udbyttet af Kartoffelhøsten, der baade i Mængde og Godhed er under Middelhøst. Rodfrugterne har iøvrigt givet langt over Middelhøst, ligesom Høhøsten og Græsningen har været tilfredsstillende. Naar undtages Kartoffelskimmel er Plantesygdomme og Insektangreb ikke optraadt i nogen større Udstrækning; dog bemærkes, at „Havreaal“ mange Steder i Amtet har forvoldt en stærk Forringelse af Udbyttet, ligesom at „lys Pletsyge“ har været ret stærkt fremtrædende paa sine Steder.

Frederiksborg Amt. Fra Hørsholm Birk indberettes, at vedholdende Frost i Foraarstiden gjorde Rugen tynd; dette i Forbindelse med stormfuldt Vejr under Blomstringen og senere de ustadige Vejrforhold har medført forringet Kvalitet og Vægt. Saavel for Vintersædens som Vaarsædens Vedkommende fremhæves overalt og stærkt den uheldige Indflydelse, som Vejrliget under Høstperioden udøvede; dog spores nogen Forskel i Bedømmelsen af selve Forringelsens Størrelse og fra Kronborg østre Birk udtales, at Høsten desuagtet ikke kan siges at være under Middel, medens det fra Frederiksværk hævdes, at Havren er forringet med en Femtedel af dens Værdi. Arbejdet med Indbjærgningen har i alle Amtets Egne været meget besværligt, og de, der ikke havde Taalmodighed til at vente, fik gennemgaaende Kornet daarligt i Hus. Hvad Rodfrugterne angaar, er det næsten udelukkende Kartoffelhøsten, som omtales i Indberetningerne. Den synes overalt i Amtet at have givet et daarligt Udbytte, i alt Fald

under det normale; Kvaliteten betegnes i en enkelt Beretning som „helt fordærvet“ og fra en anden Egn meldes, at Kartoflerne gav „smaa skrumpede Knolde“. I nær Forbindelse hermed staar det, at medens der iøvrigt fra Frederiksborg Amt ikke klages over Plantesygdomme, kommer Klager herover atter og atter igen med Hensyn til Kartoflerne, idet disse i ret betydeligt Omfang har været angrebet, navnlig af Bladkrollesyge. Høsten angives at have været ringe paa Grund af den tørre Forsommer. En enkelt Egn har lidt noget ved Hagelskade.

Holbæk Amt. Om Vintersæden indberetter Amtet, at den har lidt noget ved den strenge Kulde i Aarets Begyndelse; men iøvrigt tegnede Høsten til at blive særdeles god. Disse Forventninger skuffedes en Del ved det slette Vejr i August Maaned, som i høj Grad besværliggjorde og fordyrede Høsten og bevirkede, at Sæden blev mørk i Farven, hvorved dens Værdi som Handelsvare er forringet. Dog bedede det gode Vejrlig fra Midten af September Maaned noget derpaa for de Landbrugeres Vedkommende, der havde haft Taalmodighed til at vente med Indkørselen af Afgroden. Stærke Tordenbyger i Slutningen af Juli havde yderligere vanskeliggjort Mejningen, idet en Del Sæd som Følge af det stærke Nedslag var gaaet i Leje. Om Plantesygdomme meddeles, at Havren flere Steder har været hjemsogt af Havreaal og et enkelt Sted af Fritfluens, og den regnfulde Sommer bevirkede, at Kartoffelmarkerne i udstrakt Grad hjemsogetes af Skimmelsvamp, saa at Toppen faldt tidligt og Udbyttet derved blev ringe.

Sorø Amt. Af Vintersæden har Hveden givet Middelhøst, men Udbyttet er meget forskellig bedømt, vekslende mellem Betegnelsen „mg“ og „mdl.“ Aarsagen til dette sidste ringe Udbytte tilskrives Larveangreb paa Hvedens Rødder (Skelskøregnen); derimod klages der kun fra Amtets sydligste Del over uheldige Virkninger af Vinterkulden (omplejede Hvedemarker). Rugen er i mindre Grad uensartet bedømt, men som Helhed ligger Udbyttet under Middelhøst. Om Vaarsæden, der i sin Helhed har givet Middelhøst eller en Del derover, bemærker „Sorø Amts landøkonomiske Selskab“, at Bygget har været bedre paa let Jord end paa kraftig og svær Jord, og fra et større Avlsbrug berettes, at 2rd. Byg er høstet meget fint, hvorimod Straaet af 6rd. Byg (udlagt) har lidt en Del, fordi Kløveren havde udviklet sig for frodigt. Om Havren hedder det i samme Beretning, at den blev bragt godt i Hus, men Foldudbyttet blev en Del forringet, fordi Sæden blev slaet ned allerede midt i Juni under fire Dages Regnskyl, der gav 80—90 mm Nedbør. I alle Beretninger lyder

iøvrigt Klager over den vanskelige Indhøstning og ikke mindst over den dermed forbundne store Bekostning. — Naar undtages Kartoffler, der kun har givet et ringe Udbytte, har samtlige øvrige Rodfrugter arter givet en meget god Høst, men der klages dog over et uforholdsmæssigt stort Antal Stokløbere navnlig i Sukkerroerne, der sine Steder gav 15 pCt. Stokløbere; men man stiller sig overhovedet noget tvivlende overfor Indholdet af „Tørstof“. Høsten har været noget over Middelhøst og Græsningen meget rigelig. — Af Plantesygdomme omtales foruden det nævnte, at Sukkerroer enkelte Steder har været stærkt udtyndet af Smeldelarver, ligesom ogsaa Frøavlens af Turnips og navnlig Kaalroer er forringet en Del ved Insektangreb.

Præstø Amt. Amtet indberetter, at Mængdeudbyttet af Vintersæden gennemsnitlig har været under Middelhøst, særlig for Hveden, medens Udbyttet af Byg og Havre ikke er saa lidt derover. For alle fire Kornsorter har Kvaliteten gennemsnitlig været noget under det normale og mest for Havren. Rodfrugterne har gennemgaaende givet et meget godt Høstudbytte, naar undtages Kartoffler. Ager- og Enghø har givet ret nær ved Middelhøst, og Sommergræsningen har været en Del over det normale. Karakteristisk for Aarét har været den strenge Vinterkulde og det regnfulde Høstvejr. Vinterkulden har rundt omkring i Amtet mere eller mindre skadet Hvedemarkerne, hvoraf en Del har maattet ompløjes. Ligeledes klages der enkelte Steder over, at Vinterkulden har gjort Skade paa Kløvermarkerne og forringet Græsningen, særlig i Foraaret. Fra alle Sider klages over, at det fugtige Vejr i August og September i høj Grad har besværliggjort og fordyret Høsten samt forringet Sædens Kvalitet. Skaden har dog gennemgaaende vist sig mindre end befrygtet, hvilket til Dels beror paa, at Regnperioden var forholdsvis kold. Det fremhæves, at den Landmand har staaet sig bedst, som har haft Taalmodighed til at vente med Indkørselen, indtil Sæden var tilstrækkelig tør. — Insektangreb har ikke fundet Sted i noget større Omfang. Fra Møen klages dog over, at Hveden har været angrebet af Kornets Blomsterfluelarve; fra Næstvedegnen omtales Fritflueangreb paa Havre, fra Stevns Larveangreb ogsaa paa Havre og fra Frøslev Sogn Billeangreb paa Kaalroe-Frøplanter. I mange Beretninger klages endvidere over Kartoffelsyge, og en Beretning fra Møen nævner Brand paa Byg.

Bornholms Amt. Fra Nordre Herred meddeles: Det sene Foraar var uheldigt for udrænedede Jorder paa Grund af den vaade Eftervinter. Jorden faldt ellers godt for Redskaberne, og de hyppige Regnbyger bevirkede udmærket Spiring. Sommeren gav jævnlig

Regn, men mest ved Tordenbyger, der sine Steder gav saa voldsom Nedbør, at de anrettede Skade, mest paa Roemarkerne, hvor Jorden efter Bygerne ofte lignede tørlagt Søbund. Temperaturen har været meget ustadig. Høsten af Agerhø har gennemgaaende været god og af god Kvalitet, uagtet første Aars Græsmarker var meget daarligt spirede i Efteraaret; men herpaa bødede den gode Nedbør i høj Grad. Vintersæden er en Del forskellig paa Grund af daarlig Spiring i Efteraaret, og Hvede med ringe Bladfyldte tog Skade af Barfrosen. Vaarsæden har haft ret gode Vækstbetingelser. Det ustadige Høstvejr har forringet Kvaliteten en Del. — Fra søndre Herred udtales, at det er vanskeligt at afgive Beretning i Aar om Høstens Udfald, fordi den er faldet saa forskelligt ud. Høsten har været langvarig og besværlig, men hvor man har faaet Sæden godt bjærget, er Kvaliteten god, hvorimod den andre Steder er betydeligt forringet paa Grund af Spiring i Hobene. Alle er dog enige om, at Sæden folder godt, og at der er meget rigeligt Halm. Om Høsten af Agerhø bemærkes — i Modsætning til foranførte Beretninger — at den er saa godt som mislykket. — Fra Vester-Herred omtales, at Spildet paa Marken ved den lange Indhøstningstid særlig gik ud over Bælgsæden, idet Bælgene aabnede sig. — Med Hensyn til Plantesygdomme og Insektangreb omtales, at Jordlopper forvoldte en Del Skade, ligesom at Rorerne ogsaa har været angrebet af Larver i Roden, og Kartoflerne har lidt af Kartoffelskimmel.

Maribo Amt. Om Hveden bemærkes, at en stor Del er frosset bort som Følge af den meget haarde Barfrost, og derfor omplejet, medens de tilbageblevne stærkt svækkede Hvedemarker senere har været udsat for forskellige Larve- og Sygdomsangreb, hvilket har forringet Foldudbyttet i væsentlig Grad. Naar der bortses herfra, maa Udbyttet for de øvrige Kornsorters Vedkommende anses for et Middelaars. For Rodfrugterne maa Udbyttet betegnes som over et Middelaars, da den kolde fugtige Sommer har formindsket Larve- og Insektangreb paa Rodfrugterne, saaledes at disse i Sommerens Løb er vokset særdeles godt og giver et stort og godt Udbytte; dette gælder baade Sukkerroer og Foderroer, hvorimod Kartoflerne ikke har kunnet udvikle sig som ønskeligt; de er smaa og for en Dels Vedkommende syge. — Det kolde og fugtige Vejr under Høsten har forhalet Indbjærgningen, saaledes at Høstperiodens Varighed har oversteg den normale med ca. 50 pCt., og desuden er Sædens Kvalitet derved forringet en Del, uden at man dog kan sige, at den har lidt væsentlig Skade, da den kølige Luft og den stadige Blæst forhindrede den afmejede Sæds Spiring. Kærnen mangler Farve og Glans, men

er dog sælgelig Handelsvare, navnlig da Kvalitetsniveauet i Aar ligger ualmindelig lavt, ikke blot her i Landet, men overalt i europæiske Kornlande, saaledes at Markedet i det væsentlige kun har tarvelige Kvaliteter at operere med. Halmen, hvis Mængdeudbytte er godt, har antagelig tabt en Del i Kvalitet.

Svendborg Amt. Fra Amtet indberettes, at Hveden har givet under Middelhøst; Aarsagen hertil er sidste Vinters haarde Frost, der ødelagde Sæden, saa at store Arealer har maattet omløjes; særlig fra Langeland lyder Klager i saa Henseende, og det anføres, at en nyanvendt Hvedesort viste sig ikke at være vinterfast. Rughøsten maa betegnes som Middelhøst, og Mængdeudbyttet af Byg og Havre er betydelig over Middelhøst. Vaarsædens Kvalitet er dog gennemgaaende ringere end sædvanlig som Følge af den lange Regnperiode i Høsttiden; men dels blev Skaden langt fra saa stor som ventet, idet det kolde Vejr forebyggede Spiring i større Omfang, dels bevirker den Omstændighed, at særlig Byg gennemgaaende synes at have lidt endnu mere i Udlandet end her, at Fordringerne til Byg som Handelsvare er mindre strenge end sædvanlig. Høhøsten har været bedre for Enghe end for Agerhe, da ogsaa Agergræsset har lidt under Frosten. Sommergræsningen har gennemgaaende været over middel. Roehøsten maa, saa vidt det kan bedømmes paa det nuværende Tidspunkt, betegnes som usædvanlig god. Om Larveangreb og Plantesygdomme forlyder intet særligt.

Odense Amt. Amtet indberetter, at Hveden overalt har lidt betydeligt af Vinterkulden, hvorimod Rugen bedre har modstaaet den, saa at den har givet et rigeligt og godt Udbytte, idet den de fleste Steder blev godt indhøstet. Vaarsæden udviklede sig godt i Løbet af Forsommeren og menes at ville give over Middelhøst. For Rodfrugterne har Sommeren ogsaa været god, naar undtages Kartoffler, der har været angrebet af Kartoffelskimmel. Om Kløvermarkerne siges, at de unge Planter frøs bort i Løbet af Vinteren, hvilket forringede Udbyttet af Agerhe betydeligt, og ligeledes forringedes Udbyttet af Enghe ved det kolde Foraar, idet Varmen kom for sent. Af samme Grund angives Sommergræsningen adskillige Steder at have været mindre god og ret sparsom. Selve Indhøstningen ligesom Mejningen var meget besværlig og en Del af den iøvrigt rigelige Afgrøde gik til Spilde, ligesom ogsaa Kornsorternes, navnlig Byggets Værdi som Handelsvare forringedes, medens dog Kvalitets-Forringelsen for den Sæd, der benyttes til Opfodring, næppe er af saa stor Betydning, om end Kærnen blev mørk og Straaet noget udvasket. At Tabene ved den vanskelige Indhøstning ikke blev større, maa til-

skrives det kølige og blæsende Vejr; men i Skovegne og paa Marker, der omgives af levende Hegn, var Tabet ret føleligt. Over Plantesygdomme og desl. er der kun faa Klager. „Bondestandens Landboforening“ nævner, at Rodbrand i Runkelroer er optraadt ret ondartet; fra „Det nordlige Fyns Landboforening“ og fra „Vends Herreds“ og „Wedelsborg Birks Landboforening“ nævnes, at Kartofflerne har mange syge Knolde.

Vejle Amt. Om Vintersæden berettes dels, at den paa Grund af det tørre Efteraar ofte blev for sent saaet og derfor fik for ringe Udvikling inden Vinteren, og dels at navnlig Hveden led meget under det blæsende og tørre Vejr i April med hyppig Nattefrost; Plantebestanden var derfor for tynd og Rugens Blomstring faldt tilmed i stormfuldt Vejr. Om Vaarsæden lyder Beretningerne langt mere ensartet gunstige, hvad Udviklingen og det paa Marken opnaaede Høstudbytte angaar, medens de afviger indbyrdes i ikke ringe Grad med Hensyn til Høstens Indbjærgning. Alle Beretninger samstemmer dog i, at Indhøstningen var meget besværlig, langvarig og kostbar, ligesom at der var en Del Spild af Kærne paa Marken. At Kvaliteten overalt, navnlig for Byggets Vedkommende, har lidt meget, er alle enige om, ligesom om at Kvalitetsvægten er lav, selv hvor Sæden — som den sidst indbjærgede Del — kom i Hus i langt bedre Stand end ventet. Om de nye Udlægsmarker hedder det, at Plantebestanden var svag fra Efteraaret og Udviklingen ringe i det kolde Foraar, saa at baade Høstudbyttet og Græsningen i det hele som oftest blev ret ringe og i nogle Egne endog langt under det almindelige. Rodfrugterne udviklede sig som Helhed særdeles tilfredsstillende; dog stod de en Del i Stampe under det langvarige regnfulde Vejr i August—September. Plantesygdomme er kun optraadt enkeltvis i Amtet naar undtages Kaalbrot, hvorover Klagerne er almindelige.

Aarhus Amt. Beretningerne med Hensyn til Vintersæden gaar gennemgaaende ud paa, at denne, Hveden saavel som Rugen, havde lidt en Del under den stærke Vinterfrost og Foraarskulden i April Maaned. Plantebestanden var bleven temmelig stærkt udtyndet og Udbyttet som Følge deraf ikke lidt formindsket. Vaarsæden synes ikke at have givet et Udbytte, som svarede til Forventningerne. Ved Midsommertid tegnede Høsten ualmindelig rigt baade for Straa og Kærne. Men denne Situation forandrede væsentlig under de vanskelige Forhold under selve Indhøstningen. Ret hyppigt klages der i Indberetningerne over, at Vaarsæden blev slaadet ned, navnlig Havren, saa at der ved Mejningen overhovedet ikke kunde benyttes Maskiner,

men kun Le. Spiring af Kornet paa Marken, navnlig i Udlægshavren, omtales som ikke ualmindelig som Følge af det regnfulde og ustadige Vejr, der i det store og hele medførte en Formindskelse af Mængdeudbyttet, en Forringelse af Kvaliteten og endelig en meget betydelig Fordyrelse af Arbejdet med at faa Høsten bjærget i Hus. Udbyttet af Græsmarkerne viste sig mange Steder daarligt, idet Kløveren mislykkedes. Roemarkerne tegnede mange Steder heller ikke gunstigt, da Udviklingen hæmmedes af det kolde Vejr og den stærke Nedbør. Fra saa godt som alle Egne af Amtet gaar Beretningerne ud paa, at Plantesygdomme og Larveangreb ikke har anrettet nævneværdig Skade paa Aarets Høst; kun spredtvis nævnes Angreb af Kaalbrokvsyamp, ligesom det ogsaa fra et Par Steder bemærkes, at Kartoflerne har lidt meget af Sygdom.

Randers Amt. Af Vintersæden er Rugens Udbytte bedømt som meget ringere end Hvedens, der er ansat til Middelhøst. Aarsagen til Rugens ringe Udbytte angives fra nogle Sider at være Vinterens stærke Frost, medens man fra anden Side giver det langvarige Snelæg Skylden derfor. Vaarsæden derimod har gennemgaaende givet et meget godt Mængdeudbytte, medens Kvaliteten forringedes en Del som Følge af den vanskelige Høst. Iøvrigt bemærkes det, at Vejrforholdene var gunstige for Vaarsædens Udvikling lige indtil Indhøstning. Kartoflerne har lidt en Del af Sygdom paa Grund af den regnfulde Sommer. Iøvrigt har Rodfrugterne givet et meget godt Udbytte. Derimod var Høsten af Agerhø ringe; Aarsagen hertil tilskrives den tørre Sommer 1911 og delvis den efterfølgende Vinter, men det lille Udbytte blev godt bjærget og det samme gælder Enghøet, der gav et stort Udbytte. Græsningen var overalt rigelig, og meget bedre end ventet, bemærkes det fra nogle Sider. Om Høstens Indbjærgning indberettes, at Rugen kom ret godt i Hus, medens Vaarsæden forringedes en Del; fra enkelt Side bemærkes, at hvor man anvendte „bornholmsk Staksætning“, var Indhøstningen fortrinlig. — Plantesygdomme har som Helhed kun givet ringe Tab, naar undtages paa Kartofler, hvor Sygdom — som før nævnt — har været ret almindelig; desuden nævnes Angreb af Kaalbrokvsampen.

Aalborg Amt. Om Rugen bemærkes fra Amtets midterste Egne, at den først spirede sent i Efteraaret og tog en Del Skade ved Vinterkulden, ligesom at den blev slet kærnesat paa Grund af ugunstigt Vejr i Blomstringstiden, og endelig kom en Del i Hus i ringe Stand som Følge af det regnfulde Høstvejr. Nibe—Løgstør Egnens Landboforening indberetter, at Afgrøderne som Helhed tegnede meget lovende fra Forsommeren, naar undtages Rugen. Den

enorme Regnmængde først i Juli forringede Agerhøets Kvalitet noget og hæmmede Roernes Udvikling; men herefter var Vejret fortrinligt til Bjærgning af Enghø. Under den senere indtraadte lange Regnperiode kom meget Korn daarligt i Hus, medens det sidst indhøstede blev bjærget langt bedre. — Fra Kjær Herred omtales ogsaa de gode Høstudsigter fra Forsommeren, men det betones dog, at alle Rodfrugter forringedes betydeligt under den vedholdende lange Regnperiode. — Fra Fleskum Herred berettes, at der i Aar som Helhed er stor Forskel paa Udbyttets Godhed, idet de Landbrug, der var først paa Færde med Rughøsten, fik denne godt i Hus, ligesom de, der gav sig bedst Tid med Indbjærgningen af Vaarsæden, fik denne langt bedre i Hus, end de, der tog Sæden ind under Regnperiodens ustadige Vejrlig. — I Samklang hermed udtales fra Amtets vestlige Egne, at Høsten faldt sent, og at selve Indhøstningen i det sent indtraadte gode Høstvejr foregik uden nævneværdig Skade paa Korn og Straa. — Om Plantesygdomme indberettes fra Amtets Landboforening, at Stængelbrand i Rugen har været almindelig i Aar, og at den enkelte Steder har angrebet 20—30 pCt. af Straaene. Ogsaa Kartoffelskimmel er optraadt ondartet og blev bemærket allerede 8.—10. August, saa at Knoldene næsten ikke er voksede siden; ikke blot bevirkede det, at Knoldene blev for smaa, men ogsaa at Kvaliteten forringedes, særlig paa lave Jorder. — Endvidere berettes fra anden Side, at Kartoffelrøerne næsten overalt var angrebne af „sorte Ben“, der viser sig ved, at Stængelen paa et meget tidligt Stádium raadner op forneden og visner helt bort, og denne Sygdom har været særlig ondartet paa de lavere Jorder.

Hjørring Amt. Høsten har for Kornets Vedkommende været middelgod, hvad Mængdeudbyttet angaar, for Vaarsæden endda derover. Kvaliteten staar derimod under Middelhøst. At Rug og Hvede i det hele staar ringere, skyldes Tørken i Efteraaret 1911, der bevirkede, at Spirerne blev svage. Foraaret var tilmed ikke gunstigt, idet der først kom en stærk Varmeperiode, der bragte Planterne frem, hvorefter der fulgte en længere Tids Kulde med ret stærk Nattefrost, som udtyndede Plantebestanden. Vaarsæden kom derimod i Jorden under gunstige Betingelser, og selv om Spiringen foregik langsomt i det kolde Vejr, var Vaarsæden til Gengæld i det væsentlige forskaanet for Larveangreb. I Juni Maaned faldt der rigelig Væde, og den stærke Varme i Juli bragte alt Korn godt frem, saaledes at Høsten tegnede særdeles godt. Naar Udbyttet ikke svarede til Forventningerne, skyldes det den vedvarende stærke Regn i hele August og første Halvdel af September. Det regnfulde Vejr gjorde

megen Skade, særlig paa Kærnen. Meget Korn spirede paa Marken, og meget blev kørt i Hus, forinden det var tjenligt, [saaledes at det spirede i Laden. — Plantesygdomme og Larveangreb har ikke været ondartede i Aar, dog har Bygget været en Del angrebet af Rust og Stribesyge. I Rugaksene har der været en Del Meldrøje, og Ærterne er meget ormstukne. — For Rodfrugternes Vedkommende giver Aaret Middelhøst, dog ikke for Kartofflerne, hvis Udbytte kun er betegnet med „tg“, da Kartoffelskimlen har gjort stor Skade; derimod har den frygtede Kaalbroksvamp ikke været ondartet i Aar. — Agerhøet blev bjærget i ndmærket Tilstand i Juli Maaned; derimod begyndte de fleste for sent paa Bjærgningen af Enghøet og fik det derfor i Hus i stærkt forringet Tilstand. — Græsningen har været meget god, særlig i Forsommeren, hvorimod Eftersommerens stærke Regn ikke heller her havde nogen heldig Indflydelse. — Sluttelig bemærkes, at Høsten var dyr, idet den stærke Regn blødte Markerne op og slog Kornet ned, saaledes at Høstemaskinerne kun vanskeligt kunde bruges.

Thisted Amt. Fra Morsø Landboforening berettes, at For-aaret og Sommeren gennemgaaende bragte vaadt og koldt Vejr, dog var der enkelte korte varme Perioder, som i forbausende kort Tid drev Plantevæksten stærkt frem; trods den lave Gennemsnitstemperatur blev Høsten dog stor paa al sund Jord, hvorimod den paa lave og kolde Jorder blev under Middel. En stærk Storm i Juni gjorde en Del Skade paa Rugen under dens Blomstring, særlig paa Bretagne-Rug, medens den mere sildige Petkus-Rug den Gang endnu ikke havde begyndt at blomstre og derfor ikke led saa meget. Den vedholdende Regn i August lagde megen Sæd stærkt i Leje, hvilket i høj Grad besværliggjorde Høsten. — Under Omtalen af den vanskelige Høst bemærker Han Herredernes Landboforening, at Kornet ofte stod i Vand paa lave Jorder, at Mejemaskiner ikke kunde benyttes paa den opblødte Jord, og at det viste sig, at hvor man havde anvendt bornholmsk Staksætning, var baade Kærne og Straa bevaret langt bedre, end hvor man brugte almindelig Hobsætning. — En stor Avlsbruger i Vestthy udtaler, at Vejret har været abnormt det meste af Sommeren; den første større Afvigelse bragte Juni med en Nedbør, der var tre Gange saa stor som den normale og som fyldte Vandløbene som ved Vintertid; abnorm var dernæst Sommerens Fattigdom paa Solskin og deraf følgende ringe Fordampning. Juli var heldigvis varm, og det er denne Varmeperiode, man kan takke for den efter Aarets Forhold gode Kærne, særlig i det tidligt saaede Korn; thi selv om der senere indtraf enkelte Dage uden Nedbør, har

Solen været mere eller mindre „sløret“ hele Sommeren, saa at det kun skyldtes den stærke Blæst, at Høsten kunde blive nogenlunde bjærgtet. — Fra anden Side bemærkes om Indhøstningen, at Kornet ofte hjemkørtes i ufuldkommen Tilstand. — Af Plantesygdomme nævnes Havremaal, der særlig har gjort Skade paa Arealer, der havde baaret Havre i flere Aar i Træk; endvidere nævnes fra Øland Smeldelarver i Runkelroer, der iøvrigt stod frodigt, og endelig ret gennemgaaende Kartoffelskimmel, der nedbragte Udbyttet i høj Grad.

Viborg Amt. Amtet indberetter, at Hveden, der kun dyrkes i ringe Omfang, har givet noget under Middelhøst, og det samme gælder Rugen, hvilket dels skyldes den sildige Saaning i Efteraaret, dels det kolde Foraarsvejr og endelig det regnfulde Vejr i Blomstrings-tiden. Om Vaarsæden udtales, at Mængdeudbyttet som Helhed er ikke lidt over Middelhøst, men at Kvaliteten blev forringet væsentlig i den regnfulde Høsttid. Udbyttet af Agerhø har i Aar været betydeligt under Middelhøst, og Aarsagen hertil maa for de nye Kløvermarkers Vedkommende søges i den vedholdende Tørke i Sommeren 1911, og i Forbindelse hermed staar ogsaa, at Sommergræsningen har været ret ringe. Af Plantesygdomme omtales Kaalbroksvampen og Kartoffelskimmel, hvilken sidste har været særlig ondartet, hvor man ikke har været omhyggelig med Planternes Oversprejtning med Bordeauxvædske; men iøvrigt fremtraadte Plantesygdomme og Larveangreb i mindre Omfang i Aar end i de nærmest foregaaende Aar. Om det regnfulde Høstvejr udtales, at det i betydelig Grad har fordyret Høsten og forringet Udbyttet overalt; i visse Dele af Amtet anslaas Forringelsen til $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{7}$. — Fra Fjends Herred — Amtets vestlige Del — berettes, at de vedvarende stærke Storme i Forsommeren bevirkede, at der paa lettere Jorder er avlet ikke saa lidt mindre, end man iøvrigt kunde have ventet, dels fordi Jordfygning har været ret stærk paa den Slags Jord, og dels fordi Stormen knækkede Straaene paa Rugen i betydeligt Omfang.

Ringkøbing Amt. For Amtet som Helhed har Rugen givet Middelhøst, men i de enkelte Egne var Udbyttet af denne Kornsort — ligesom næsten alle Arter af Afgrøder — meget forskelligt. Hvor Rugen faldt uheldigt ud, angives Aarsagen hertil at være mangelfuld Spiring i Efteraaret. Udbyttet af Vaarsæd har som Helhed været meget godt; en Beretning fra Holstebroegnen udtaler, at dette skyldes det, navnlig for de lettere Jorder, aldeles fortrinlige Vejr under Væksttiden. Ogsaa Rodfrugterne gav som Helhed et Udbytte, der er betydeligt over Middelhøst, hvorimod Høsten af Agerhø var ringe som Følge af den daarlige Spiring i 1911, som sine Ste-

der bevirkede, at Udlægsmarkerne maatte omsaas. I Forbindelse hermed har Sommergræsningen ogsaa i mange Egne været meget ringe, fordi, som det siges fra Ulfborg Herred, Plantebestanden mange Steder visnede omtrent helt bort paa Grund af Tørken i forrige Sommer. Engene, der er af saa stor Betydning i Ringkøbing Amt, har som Helhed givet et stort Udbytte, naar undtages de Enge, der havde været oversvømmede af Saltvand, samt andre lavt liggende Enge, der havde lidt af Nattefrosten. — Med Hensyn til Høstens Indbjærgning er vel nok den største Del af Indberetningerne enige om, at den var meget vanskelig, og at ogsaa Mejningen var besværlig paa Grund af den megen Lejesæd; men nogle Beretninger fremhæver dog, at særlig i lavtliggende Egne, hvor Høsten faldt sent, var Skaden inden Indkørselen kun ringe. — Af Plantesygdomme nævnes væsentligst Kartoffelskimmel og Kaalbrok; Kartoffelsygdommen synes dog ikke at have være almindelig udbredt, idet de fleste Beretninger melder om en stor og ogsaa en god Afgrøde. Om Kaalbroksvampen udtaler en Beretning fra Ulfborg—Hind Herreders Landboforening, at den vel nok har hæmmet Væksten en Del, men den megen Regn i Høsten kom, navnlig paa høje Jorder, Roerne saa meget til Gode, at de ved en frodig Vækst overvandt Sygdommen.

Ribe Amt. Paa Grund af Amtets meget forskellige Jordbundsforhold og de enkelte Egenes uensartede Beliggenhed er Dommen over Høstresultaterne noget afvigende fra hinanden indbyrdes. For Amtet som Helhed antages Rug og Byg nærmest at have givet Middelhøst, medens Havren gennemgaaende ikke er saa lidt bedre. Rodfrugterne er næsten overalt vellykkede og vil give et meget godt Udbytte, og dette gælder endogsaa Kartofflerne. Agerhøet har derimod givet et meget ringe Udbytte og Græsgangene har som Helhed ogsaa været tarvelige, hvorimod Engene har givet et tilfredsstillende Udbytte. Fra nogle Sider udtales i Overensstemmelse med det ovenfor anførte, at Vejrforholdene var meget lovende i Væksttiden, medens det fra andre Egne berettes, at Vaarsæden led under Tørke. Og ligeledes indberettes fra Andst—Slaugs og Jerlev Herreder, at medens Kornets Kvalitet og delvis ogsaa Kvantiteten paa de lavere Jorder led meget under det regnfulde Vejr i Høsten, var Tabet meget ringe paa de lette Jorder, hvor baade Sædens Kvantitet og Kvalitet blev over Middelhøst. Hvad Indhøstningen angaar, samstemmer iøvrigt de fleste Beretninger deri, at Rug og Hø kom udmærket i Hus, og ogsaa om den øvrige Kornhøst berettes, at den ikke tog væsentlig Skade, undtagen hvor den blev taget lovligt tidligt i Hus. Aarsagen til det ringe Udbytte af Agerhø og de tarvelige Græsningsfor-

Amterne	Hvede			Rug			Byg			Havre		
	Kvantitet	Kvalitet	Holl. Vægt	Kvantitet	Kvalitet	Holl. Vægt	Kvantitet	Kvalitet	Holl. Vægt	Kvantitet	Kvalitet	Holl. Vægt
Københavns . . .	g+	g	126	g÷	g÷	118	mg÷	g	111	mg÷	g	85
Frederiksborg . .	g+	g	126	g÷	g÷	118	mg	g	111	mg÷	g	84
Holbæk	g+	g	126	g	g	118	mg	g÷	109	mg	g	83
Sorø	g+	g÷	125	g÷	g	118	mg÷	g÷	110	mg÷	g÷	84
Præstø	tg+	g÷	126	g÷	g	119	mg÷	g÷	109	mg	g÷	82
Bornholms	g+	g÷	127	g	g÷	117	mg	tg+	108	mg	tg	80
Maribo	tg+	g÷	125	g+	g÷	120	mg	g÷	109	mg+	g	84
Svendborg	tg+	g+	127	g	g+	119	mg	g	110	mg	g+	83
Odense	g	g	127	g+	g+	115	mg	g÷	110	mg	g	83
Vejle	g	g÷	125	g	g+	119	mg÷	g	109	mg÷	g÷	83
Aarhus	g÷	g	125	g+	mg÷	119	mg÷	g	110	g+	g	83
Randers	g	g÷	125	tg+	g÷	118	mg	g	109	mg	g	83
Aalborg	g	g÷	121	g÷	g÷	117	mg÷	g÷	108	mg÷	g	81
Hjørring	g	tg	121	g	tg+	118	g+	g÷	106	mg÷	g+	83
Thisted	g	g	120	g÷	g÷	115	mg	g+	107	mg	g	83
Viborg	tg+	g	123	g÷	g	119	mg	g+	110	mg	g+	84
Ringkøbing	—	—	—	g	g	120	mg÷	g	109	mg÷	g	81
Ribe	g	tg+	122	g	mg÷	119	g	g	106	mg÷	g	82
Gennemsnit for hele Landet }	g÷	g÷	124	g	g	117	mg	g	109	mg	g	83

Amterne	Kartofler		Gulerødder		Runkelroer		Kaalroer		Turnips		Sukkerroer	
	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet
Københavns . . .	g÷	g+	mg÷	g+	mg	mg	mg+	mg	mg	mg÷	mg÷	mg÷
Frederiksborg . .	tg÷	g÷	mg÷	mg÷	mg	mg÷	mg	g+	mg÷	g+	—	—
Holbæk	tg+	tg+	mg	mg÷	mg	mg÷	mg	mg÷	mg	mg÷	mg	g+
Sorø	g÷	g÷	g+	mg+	mg	mg	mg	mg÷	mg	mg÷	mg	mg÷
Præstø	g	g÷	g+	g+	mg	mg÷	mg	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	—
Bornholms	g+	tg+	g+	g	mg	g+	mg÷	g+	g	—	—	—
Maribo	g÷	g÷	mg÷	mg÷	mg	mg	mg	mg÷	mg÷	mg÷	mg	mg÷
Svendborg	g	g	mg÷	mg÷	mg	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	g+	mg÷	g+
Odense	g	g	mg	g+	mg	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	g+	g+	g+
Vejle	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg+
Aarhus	g+	g+	mg÷	mg÷	mg	mg÷	g÷	g+	mg÷	g+	—	—
Randers	g	g	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	g+	mg÷	g+	—	—
Aalborg	tg	tg	g+	mg÷	g	g+	mg÷	g+	mg÷	g+	—	—
Hjørring	tg+	tg	g+	g+	g	g	g	g	g	—	—	—
Thisted	g÷	tg+	mg÷	mg÷	g+	g+	mg	mg÷	mg	mg÷	—	—
Viborg	g+	g+	mg÷	mg÷	mg	mg	mg	mg÷	mg	mg÷	—	—
Ringkøbing	mg	mg÷	mg÷	mg÷	g+	mg	mg÷	mg÷	mg	mg	—	—
Ribe	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg	mg	mg	mg÷	g+	g+	mg	mg
Gennemsnit for hele Landet }	g	g÷	mg÷	mg÷	mg	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷

Anm. Ved Kornsorterne er det Kærneudbyttet, hvis Karakter er angivet.

Blandsæd		Bælgsæd		Boghvede	
Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet
mg ÷	g ÷	g ÷	g ÷	—	—
mg ÷	g ÷	mg ÷	g	—	—
mg	g	mg	g	—	—
mg ÷	g	g ÷	g	—	—
mg ÷	g	g	g	tg	tg
mg	g ÷	g	tg ÷	—	—
mg	g	g	g	—	—
mg	g ÷	mg ÷	g	g ÷	g ÷
mg	g	g ÷	g ÷	g	g
mg ÷	g ÷	g	g ÷	g	g
g	g	g ÷	g ÷	tg ÷	g ÷
mg	g	mg ÷	g ÷	g ÷	g ÷
mg ÷	g ÷	mg ÷	g ÷	—	—
mg ÷	g	g ÷	tg ÷	—	—
mg	g	g ÷	g ÷	—	—
mg ÷	g ÷	mg ÷	g	g ÷	g ÷
mg	g	g ÷	g ÷	g	tg ÷
mg ÷	g	g	g ÷	g	g
mg ÷	g	g ÷	g ÷	g ÷	g ÷

hold tilskrives her — som andet Steds — den stærke Tørke i 1911, der bevirkede, at nysaaet Kløver og Græs gik til Grunde. — Om Plantesygdomme udtales, at de gennemgaaende har været lidet bemærket i Aar; kun nævnes fra enkelte Egne, at Kartoflerne har været angrebet af „Bladrullesyge“, hvilket har forringet Udbyttet betydeligt. Endnu bemærkes fra en enkelt Egn, at Hagelbyger i Juni og Juli Maaned har gjort megen Skade baade paa Sæd og Rodfrugter, og blandt andet helt ødelagde et Par Rugmarker.

Hosstaaende tabellariske Oversigt viser, hvorledes Høsten er blevet bedømt i de enkelte Amter, saavel hvad Kvantitet som hvad Kvalitet angaar. Karakteren „g“ (godt) er Udtryk for Middelhøst. De for Amterne anførte Bedømmelser er Gennemsnitsresultater af Opgivelser, der er indhentede fra større og mindre Jordbrugere, Landboforeninger m. fl. inden for hvert Amts Omraade. De i Tabellen anførte Gennemsnitskarakter for hele Landet, saavel for Kvantitet som for Kvalitet, er beregnede under Hensyntagen til Størrelsen af det til de forskellige Afgrøder anvendte Areal i hvert Amt, saaledes som dette er opgjort for Aaret 1907 (jfr. Statistisk Tabelværk, 5. Række, Ltr. C, Nr. 3). For Sommergræsningens Vedkommende er Hovedkarakteren dog et simpelt Gennemsnit af Amtskaraktererne.

Det fremgaar af den tabellariske Oversigt, at Høsten af Vintersæd i alle Landets Egne var mindre tilfredsstillende end Vaarsæd-Høsten.

Agerhø		Enghø		Sommergræsning
Kvantitet	Kvalitet	Kvantitet	Kvalitet	
g	g ÷	g	g ÷	mg
g ÷	g	g ÷	g	mg ÷
g	mg	g ÷	g	mg ÷
g ÷	g ÷	mg ÷	g	mg
g ÷	g ÷	g	g	mg ÷
g ÷	g ÷	g	g ÷	g ÷
g	g ÷	g ÷	g ÷	mg
tg ÷	g ÷	g	g ÷	mg ÷
g	mg ÷	g ÷	mg ÷	g
tg ÷	g ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷
tg ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷
g ÷	g ÷	mg ÷	g ÷	mg ÷
g ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg
g	g ÷	g ÷	g ÷	mg ÷
tg ÷	g ÷	mg	mg ÷	g ÷
tg	g ÷	mg ÷	mg ÷	g ÷
tg	g ÷	mg ÷	mg	g ÷
g ÷	g ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷

Medens Rugen baade i Mængdeudbytte og Kvalitet ligger nærvæd Middelhøst, var Hvedehøsten for Landet som Helhed afgjort under det normale, og dette gælder især Mængdeudbyttet i de Egne, hvor Hvededyrkingen har sin største Udbredelse, nemlig i Maribo, Præstø og Svendborg Amter. (Det kan yderligere bemærkes, at den Skade, Hvedemarkerne tog paa Grund af uheldige Vejrforhold i Vinter og Foraar, særlig ramte disse Egne. Efter Oplysninger som Bureauet har indhentet i Forbindelse med Arealtællingen i Aar, kan det anslaaes, at $\frac{1}{6}$ af Landets hele Hvedeareal har maattet ompløjes og gives anden Anvendelse).

Vaarsædens Mængdeudbytte er som Helhed betydelig over et Normalaars, medens Kvaliteten nærmest maa karakteriseres som Middelhøst, selv om den i enkelte Egne (navnlig paa Bornholm) baade for Byg og Havre, men ikke for Blandsæd, var væsentlig lavere end normalt.

For alle de fire Hovedkornsorter gælder det, at den hollandske Vægt ligger betydeligt under et Middelaars.

Bælgsædens Mængdeudbytte var for Landet som Helhed noget over Middelhøst, medens Kvaliteten var ringere end normalt.

Boghveden gav, baade hvad Mængde og Godhed angaar, under Middelhøst.

Rodfrugthøsten var gennemgaaende meget tilfredsstillende. Selv Kartofflerne, som indenfor Rodfrugtafgrøderne er Aarets svageste Punkt, gav for Landet som Helhed en Middelhøst med Hensyn til Mængde, medens Kvaliteten derimod laa under det normale. For Kartoffernes Vedkommende er der dog stor Forskel mellem de enkelte Egne af Landet; saaledes staar det nordlige Jylland og det nordlige Sjælland (Aalborg, Hjørring, Holbæk og Frederiksborg Amter) med Karakterer omkring tg, men det sydlige og vestlige Jylland (Vejle, Ribe og Ringkøbing Amter) med Karakterer omkring mg. Alle Sorter Foderroer saavel som Sukkerroerne gav et stort Udbytte og ogsaa Kvaliteten var gennemgaaende over det normale; kun i et enkelt Amt, Hjørring Amt, naaede Roehøsten ikke over et Middelaars.

Hvad Høavlens angaar, var der en ikke ringe Forskel mellem Enghøet, som næsten overalt var mere end almindelig rigeligt, og Agerhøet, hvis Mængdeudbytte gennemgaaende var under Middelhøet, i nogle Egne (Viborg, Ringkøbing og Ribe Amter) endog langt derunder. Kvaliteten var baade for Ager- og Enghøets Vedkommende tilfredsstillende.

Sommergræsningen har i Gennemsnit for hele Landet givet et godt Udbytte, men der er her betydelige Variationer fra Amt til Amt (Holbæk Amt $mg+$, Viborg og Ribe Amter $g\div$), og inden for Amtsgrænserne er Forskellighederne i mange Egne endnu større.

Paa Grundlag af de i det foregaaende meddelte Oplysninger kan Høsten 1912 for Landet som Helhed karakteriseres saaledes:

Af Kornafgrøderne har Vintersæden i Mængdeudbytte givet under, Vaarsæden over Middelhøet, medens Kvaliteten for alle Sædafgrøders Vedkommende i det højeste naaede Middelhøet. — Rodfrugthøsten var væsentlig større og bedre end normalt, undtagen for Kartoffernes Vedkommende. — Af Hø gav Markerne et knapt, men Engene et rigeligt Udbytte; Kvaliteten var god. — Sommergræsningen var som oftest ret rigelig.
